

П Р О Т О К О Л

8

Днес, 20.XI. 1955 г. се състоя заседание на ХУДОЖЕСТВЕНИЯ СЪВЕТ за приемане на спектакъла "Пролътата чаша" от А. Глоба, режисьор М. Бениеш, художник Г. Каракашев. Присъствуваха всички членове на съвета освен др. засл. арт. Н. Балабанов.

А. ТЕМЕЛКОВ - Аз за пръв път гледам пиесата и не зная какво е било в миналото, какво е пораснало в пиесата. Моля другарите да се изкажат.

СТ. САВОВ - Ние преди една седмица, в неделя, гледахме пиесата и сега, след 6 репетиции, се вижда голяма разлика между онзи спектакъл и днешния. Но аз пак искам да направя някои бележки. За този сън. Трябва да личи, че е сън, а пък не личи. Чапразов не бива да вика с пълен тон. А другите говорят със своя си тон. Не може едни така да говорят, а други иначе. Да се спусне тюлена завеса.

Според мен ролята не са раздадени правилно. Напр. ролята на слугинчето трябваше да вземе Дили, а на нейно място да дойде една лирична актриса, защото Попиванова има характерен глас. Софка Атанасова никак не прилича на китайка. Инак добре е успяла в движенията да наподобява китайка, и може би най-много от всички е постигнала в това отношение. Не знам дали с това ще покрие ролята. Миналият път аз казах за Карлуковски. Сега сцената е израстнала много. Но може да се получи и повече. Защо този човек не се направи със шкембе: ще бъде още по-комичен и ще бъде за ролята.

Г. КАРАКАШЕВ - Той не ще да се разгърди, а ти за шкембе приказваш.

СТ. САВОВ - На Чапразов още липсва нещо в играта. Със стъпките си може още да направи, за да прилича на китаец. Няма нужда толкова често да са светкавиците.

Нека представлението се пусне в петък.

Н. О. МАСАЛИТИНОВ - Аз мисля, че трябва да пускаме пиесата. Не съм съгласен, че верно е разбрана, но какво да правиш. Що се отнася до съня, не може ли Бениеш да постави през цялото време още един човек, който да се вижда, че спи вместо студента. Тогава може да повярваш, че живяжиж той сънува.

Греша в словото, неверни ударения поставят.

А. ТЕМЕЛКОВ - Вие нали обещахте да се занимаете с тях

Н. О. МАСАЛИТИНОВ - Но това значи да се седне наново на маса, а няма такава възможност.

Софка Атанасова напълно я приемам. Вярно, че на Лили Попиванова гласът не е мелодичен, но играе добре. Аз я приемам. По моему трябва да се пусне.

Н. ЛИЛИЕВ - В сравнение с това, което гледахме преди една седмица, днес има чувствителна разлика в полза на самата постановка, на самия постановчик. Въпросът е какво може да се направи, за да излезе по-скоро представлението. Не мисля, че много нещо ще се постигне в играта на артистите. Много късно е сега да се говори за разпределение. Лили прави много за да преодолее недостатъците в гласа си, и не би попречила никак за доброто изнасяне на спектакъла.

Сънят е много по-добре даден отколкото беше. Хубаво е да се постави човек да лежи, докато Чапразов се сражава. И аз съм за пускане на спектакъла в петък.

СТ. КАРАЛАМБОВ - Аз намирам, че представлението е израстнало. Струва ми се, че оркестърът звучи много силно. Студентът носи книгата като перце, а тя е тежка. Чапразов е много израстнал. Смятам, че от целия колектив на пиесата сега за сега най-слаб в пиесата е Иван Попов. Същото е у Раданов - няма никаква оценка и те нямат никакво отношение към парите, които им се дават. В този момент, когато е на трапезата Попов трябва да яде непрекъснато, да пие.

СТ. САВОВ - Трябва Наследникова да отпусне костюма на Марта Попова - да не е така опънат.

ИВ. ДИМИТРОВА - Спектакълът вървя по-леко от миналия път. Оркестърът непременно да свири по-хубаво. Не са че свирят силно, а някъде съвсем нехармонично прозвучава. Дори пречи. Казах, че било така, защото дошли нови музиканти, които никога друг път не били идвали да свирят. Не може ли да се намерят постоянни хора?

Ще ми се да видим декора с другото осветление. Много мрачен, много тежък изглежда. Аз мисля, че все пак естествено спектакълът ще тръгне към своето място. Ще напусне позициите на трагедията. Според мен е удобно в петък да се пусне спектакълът. Още се иска за изясняване на пиесата.

СТ. ТОНЧЕВ - И на миналото заседание казах, че ако не се поправи коренно постановката, ако не се потърси ново тълкуване, би могло да се тръгне и по тая линия, по която върви сега. Но отново повтарям: отрицателните персонажи са много сурови още. Не искам така леко да се примирим с мисълта, че това са възможностите на хората. У игумена и у Карлуковски като че не е търсено онова коварство и ехидност, които трябва на всяка цена да се дадат.

Защо когато Чапразов започна да свири не се чу китарата? Аз имам предложение да заснемем на магнитофон всичко онова, което се изпълнява от оркестъра.

Г. КАРАКАШЕВ - Сцената между Карлуковски и Раданов. Дайте да я направим на естрада! Стил на естрадно изпълнение. На режисьора му казах, той не може смело да реши това. А спектакълът трябва да свърши и зрителят да си излезе със желание дажжж да гледа още.

Ф. ФИЛИПОВ - На мен много ми допадна изказването на другаря Тончев, което показва задълбочено гледане на нашата работа. Аз не споделям мнението на членовете от Художествения съвет за постановката. Неправилно са разкрити отношенията между действащите лица, замъглено е съдържанието, взаимоотношенията са сурови, разпуснати.

Често наблюдаваме пантомими. Но да оставим тия неща на заден план - погрешни са изходните позиции: стилът не е трагично-драматичен, а лирико-комедиен. Нужна е поправка в основната трактовка и смятам, че още 2/3 от работата има да се свършва. Ако това се приеме, то значи, че ще са необходими минимум 30 репетиции, като се заменят някои изпълнители - Софка Атанасова и Чапразов. А ако се приеме в петък да излезе премиерата, тогава поправките трябва да вървят по чисто техническа линия. В такъв случай трябва да се помисли за естрадното изпълнение на Карлуковски и Раданов; играта със стълбата. При съня да се постави шлайер, да се постави вместо студента да спи слугата и тогава, като се събуди и размърда, ще звучи, че това е било сън.

Оркестърът много гърми, да се намали.

Известни артисти се излагат с пеенето си. Танцът на Софка Атанасова или да се усъвършенствува, или да се премахне. И пеенето ѝ е много лошо.

В I картина Батето /Иван Обрегенов - б.-ст./ спи много лошо. Формално си подпират главата. Софка Атанасова и Лили Попиванова правят пантомими.

Опасенията, които дойдоха след като чухме режисьорския план, се потвърдиха. Много неща от китайския театър са пришити отвън и не говорят за преживяване, а - за представяне. Намесата на Герда Глоке трябва да се почувства органически възприето от актьорите.

Моето мнение е да не се пуска спектакъла докато не се изправи основната линия, а то може да стане след 30 репетиции.

Н. О. МАСАЛИТИНОВ - Как е възможно.

М. БЕНИШ - Че спектакълът има още редица недостатъци и от идейн, и от технически характер, това е вярно. Но оркестрантите не са наши хора и трябваше за много малко репетиции да се свържат с актьорите и да усвоят музиката. Това нещо много пречи и трябва да се направи така, че да се определи един камерен състав на оркестъра, който да е постоянен.

Що се отнася до пеенето на артистите, например Чапразов пее хубаво. Лили Попиванова има глас, но така страшно се изплаши от пеенето, че на много места замени ме с речитатив. За свиренето на Чапразов с китара - там ще има оркестър. Вярно, че той малко силно звучи, но това не го казвам като упрек, защото знам, че има да се доизпипват някои неща. Ние ще се съберем заедно с другаря Кантарджиев и другаря Ступел, за да уточним окончателно някои неща.

Всички бележки, които се казаха, са много правилни. Аз с последни сили в тия няколко репетиции ще се помъча да ги нанеса и да проведе това, което каза например другарят Савов за Карлуковски, това, което се каза за Иван Попов.

Що се отнася до предложението на другаря Филипов - то е извън моите сили и аз настоявам, че това и тълкуване е правилното. Смятам, че пиесата не е трагично-драматична, а драматично-комедийна лирична пиеса. Ако този стил не сме успели да предадем, то е, защото не сме успели да отхвърлим тежестта и има неверни акценти, но аз смятам, че това е комедия, типична за китайската драматургия. Марта Попова днес не пъ лошо. С пеенето ѝ искаме да предадем някаква фриволност, да покажем, че тя скърби за умрелия съпруг, но не дълбоко, а по-леко. Но, ако това пеене толкова дразни, можем да го махнем. Аз смятам, че ако се разреши въпросът за пушането на спектакъла благоприятно, той да бъде пуснат във вторник, като до тогава се постараям да поправим много работи и от технически характер, и в изпълнението на актьорите, и за получаване на по-голяма ^{органическа} ~~връзка~~ връзка. Трябва да дадем една цяла техническа репетиция за осветлението, една репетиция трябва да оставим за снимки и три репетиции остават за работа с колектива. В неделя има дневно представление не може да се работи, понеделник почивен ден.

Ф. ФИЛИПОВ - Ако ще бъде във вторник премиерата, тогава по-добре да е в петък.

А. ТЕМЕЛКОВ - Аз не можах да гледам тази пиеса в Москва, защото в това време не се играеше, обаче поприказвах с Николай Василев Петров, който каза, че е лирическа комедия и трябва да се поднесе с голяма лекота. Декорациите, които гледах вснимки бяха съвсем условни. Нашите декорации са тежки. Тук публиката в началото беше грабната повече от декорациите. Същото се случи и с мен. За в бъдеще за по-голяма лекота и от икономическо гледище декорите трябва да бъдат по-леки.

Аз споделям мнението на някои колеги, че разпределението е неправилно. От това страдат нашите режисьори. За тук трябваше комедийни актьори. Не са защитени тези комедийни роли. Тук в много моменти трябва да се преминава от лиричен към комедиен тон. А това никъде не го забелязах. По-хубаво да се поднасят тия фрази. Музиката на много места пречи. Защо е допуснато да има нови хора в оркестъра. Да се закрие оркестъра.

Такива движения и жестове сме виждали в оперетата. Аз такива жестове не познавам. Герда Глоке не е помогнала много на актьорите. Те са в постоянно движение. Осветлението не е хубаво. Аз гледах представления в МХАТ, но от 14 ред се виждаше не само окото, а и всяко движение на окото. Това е лесно постижимо, като се въведат тия диагонални странични осветления, които у нас ги няма. Там дори мръдването на мустака се вижда.

Трябва да преценим какво още може да се направи и да пуснем спектакъла, защото нямаме премиера от началото на сезона, за което има и сигнали и от върховете, макар, че не сме много виновни - имаше отиване до Москва, ремонт. В мое отсъствие ръководството се е съобразило с финансовия план и много добре е направило. Разбира се това, което предлага главният режисьор е идеално, но за съжаление не може да го постигнем. Аз съм на мнение да се пусне пиесата, но да се работи още. Всички бележки се приеха от режисьора. Обезателно сънят трябва да мине под тъл. Имаме ли тъл?

М. БЕНИШ - Имаме, но се закача там.

А. ТЕМЕЛКОВ - Много малко място от декора се оставя за актьорите.

Спектакълът да се пусне не във вторник, а в другия петък, за да може да се поработи още, да се постигне още; и песента, и музиката да се оправи, и други работи, които пречат на актьорите.

Ф. ФИЛИПОВ - Ако се приеме линията, по която върви пиесата, по-добре е да се пусне по-рано, каквото и поправки да се направят. Тогава да приемем предложението на Бениеш.

А. ТЕМЕЛКОВ - В събота.

Ф. ФИЛИПОВ - Не може, защото се вързва само с "Д-р".

А. ТЕМЕЛКОВ - В неделя.

Ф. ФИЛИПОВ - Ще се пречи на "Огненият мост". Да се направи репетицията следобед, стига да нареди управлението.

А. ТЕМЕЛКОВ - Добре. Съгласни ли сте в неделя да излезе премиерата?

Н. ЛИЛИЕВ - Колкото по-скоро, толкова по-добре, макар че другарят Филипов е на друго мнение.

Ф. ФИЛИПОВ - Няма страшно, какво от туй, че аз съм на друго мнение.

СТ. САВОВ - Ако "Тераците" е готова пиеса и може с няколко репетиции да излезе, тогава нека се удължи репетиционния период на "Пролятата чаша".

Ф. ФИЛИПОВ - Как с няколко репетиции ще излезе?

А. ТЕМЕЛКОВ - Пиесата е много сурова, цял месец още спряна работата.

Ф. ФИЛИПОВ - Аз много моля разискванията, които станаха тук да не бъдат изнасяни навън, още повече, че сме пред премиера. Тези неща не оива да стигат до колектива. Ето печалното е, че сред артистите вече говорят, че знаят разпределението на ролите и има най-различни слухове по тоя въпрос. Вероятно са казали някои членове от Художествения съвет нещо. Разправя се, че аз съм разпределял ролите. Аз не се стряскам от това, защото има протоколи и това може да се опровергае. Аз искам да кажа

следното: че в Художествения съвет се внесоха разпределенията на Филипов, на другите режисьори-постановчици и тези разпределения бяха обсъдени и защитавани. Другарите се изказаха задълбочено. Разпределенията ще се разгледат още веднаж, за да се разпредели и "Салемският процес". За да има развитие на актьорите ще се нанесат някои корекции. Събра се Режисьорският съвет, за да се даде възможност ~~на~~ на някои незаети актьори да получат роли в някои дубльорства. И накрая трябва да кажа, че не може да се говори за едно разпределение преди то да е подписано от директора. Да се разправя, че един актьор бил зает в 6-7 пиеси и пр. След като се подпише заповед, тогава е окончателно. Инак това е кошмар. Режисьорите си правели разпределенията. Но особено напоследък членовете на Художествения съвет много активно се намесиха, взеха участие в даване на мнения, но да не разправят навън.

В следващото заседание ще има специална точка от дневния ред: да се разгледа заетостта на актьорите с оглед растежа на кадрите, който стои над всички интереси в театъра. Не бива да се внася смут преди да е завършено едно нещо.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

/Засл. арт. А. ТЕМЕЛКОВ/